

**BUXORO VILOYATI PESHKU TUMANIDA TASHABBUSLI
BYUDJETLASHTIRISH JARAYONLARI BO'YICHA 2021-2023-YILLAR
MA'LUMOTLARI TAHLILI**

*Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti Moliya fakulteti MMT-87 guruh talabalari:
Dilmurod Jabborberganov, Elbek Muminov, Roza Haydarova.*

Annotatsiya: Buxoro viloyati Peshku tumanida so'ngi yillarda amalga oshirilayotgan tashabbusli byudjetlashtirish jarayoni, uni amalga oshirish mexanizmi va moliyalashtirish amaliyoti yoritilgan.

Kalit so'zlar: mahalliy byudjet, taklif berish, mablag' ajratish, moderatsiya, ovoz berish, g'olib loyihani aniqlash, pudratchini aniqlash, shartnoma tuzish.

So'ngi yillarda mamlakatimizda mahalliy byudjet mablag'lari hisobidan jamoatchilik fikri asosida loyihalar amalga oshirilib kelinmoqda. Shu jumladan, Buxoro viloyati Peshku tumanida ham bu ishlar jadal suratlarda amalga oshirilmoqda. Biz tashabbusli budjet natijalarini 2021-2023-yillarda Buxoro viloyati Peshku tumanida tashabbusli budjetlashtirish jaryonini o'rgandik va tahlil qildik.

1-jadval

**Buxoro viloyati tumani tashabbusli budjetlashtirish uchun yo'naltirilgan
mablag'lar miqdori**

(ming so'mda)

T/r	Ko'rsatkich nomi	2021-yil	2022-yil	2023-yil
1.	Yil boshiga qoldiq	0,0	672 963,0	607 091,1
2.	Hisobot davrida "Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"ga o'tkazilgan mablag'lar	2 120 500,0	9 359 908,6	16 075 458,1
3.	"Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"dan tadbirlarni moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan	1 499 500,0	9 459 900,0	14 720 000,0
3.1.	Bajarilgan ishlar uchun hisobvaraqlardan moliyalashtirilgan mablag'	1 446 537,0	8 078 339,4	7 555 745,0
3.2.	Hisobvaraqlardagi qoldiq	0,0	55 732,6	7 164 255,0
4.	"Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"da qoldiq mablag'	673 963,0	572 971,6	1 175 574,8

1-jadvalda Biz, Buxoro viloyati Peshku tumanida tashabbusli budjetlashtirish uchun yo'naltirilgan mablag'ar miqdorini ko'rishimiz mumkin. Shulardan: Hisobot davrida Fuqarolar tashabbusi jamg'armasiga o'tkazilgan mablag'ar miqdorimiz esa 2021-yil uchun 2 120 500,0 so'm; 2022-yil uchun 9 359 908,6 so'm; 2023-yil uchun

16 075 458,1 so'm; Jami: 27 555 866,7 so'mni tashkil etgan. Mana shu o'tkazilgan mablag'lardan tadbirlarni moliyalashtirish uchun yo'naltirilgan mablag'lar miqdori: 2021-yil uchun 1 499 500,0 so'm; 2022-yil uchun 9 459 900,0 so'm; 2023-yil uchun esa 14 720 000,0 so'm; Jami: 25 679 400,0 so'mni tashkil etgan. Undagi qoldiq keyingi yillarga o'tganini kuzatishimiz mumkin. Ya'ni: 2021-yildan 2022-yilga: 672 963,0 so'm; 2022-yildan 2023-yilga: 607 091,1 so'm. Ko'rishimiz mumkin, bajarilgan ishlar uchun hisobvaraqlardan moliyalashtirilgan mablag'lar miqdori: 2021-yil uchun 1 446 537,0 so'm; 2022-yil uchun 8 078 339,4 so'm; 2023-yilga kelsak 7 555 745,0 so'mni tashkil etgan. Jami: 17 080 621,4 so'm. Hisobvaraqlardagi qoldig'imiz 2022-yil uchun 55 732,6 so'm; 2023-yil uchun 7 164 255,0 so'm; Jami: 7 219 987,6 so'mni tashkil qilgan. Endi esa, Biz 2-jadvalda Buxoro viloyati Peshku tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan tadbirlarni ko'rib chiqamiz.

2-jadval**Buxoro viloyati Peshku tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan tadbirlar**

T/r	Tadbirlar nomi	Moliyalashtirilgan takliflar soni			Sarflangan mablag' (ming so'mda)		
		2021-yil	2022-yil	2023-yil	2021-yil	2022-yil	2023-yil
Jami		6	7	21	1 446 537,0	8 589 900,0	14 720 000,0
1.	Hududiy ichki yo'llar	1	3	3	149 300,0	3 149 900,0	2 700 000,0
2.	Umumta'lim maktablarini ta'mirlash va jihozlash.	1	1	5	99 000,0	1 420 000,0	2 700 000,0
3.	Maktabgacha ta'lim muassasalarini ta'mirlash va jihozlash.		1			1 370 000,0	
4.	Sog'liqni saqlash muassasalarini ta'mirlash va jihozlash.		1	1		1 600 000,0	400 000,0
5.	Boshqa ijtimoiy soha muassasalarini ta'mirlash va jihozlash.					450 000,0	
6.	Ichimlik suvi ta'minotini yaxshilash.	1		1	585 553,0		1 000 000,0

7.	Tabiiy gaz ta'minoti bilan bog'liq loyihalar.			1			420 000,0
8.	Ko'cha chiroqlarini o'rnatish tadbirlari.					200 000,0	
9.	Sport muassasalarini ta'mirlash va moddiy-texnika bazasini rivojlantirish tadbirlari.			7			5 300 000,0
10.	Hududlarni tartibga keltirish. (obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish)	2	1		501 184,0	400 000,0	
11.	Boshqa tadbirlar.	1		3	111 500,0		2 200 000,0

2-jadvalimizda Buxoro viloyati Peshku tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan tadbirlarni kuzatishimiz mumkin. Shulardan: Hududiy ichki yo'llar, Umumta'lim maktablarini ta'mirlash va jihozlash, Maktabgacha ta'lim muassasalarini ta'mirlash va jihozlash, Sog'liqni saqlash muassasalarini ta'mirlash va jihozlash, Boshqa ijtimoiy soha muassasalarini ta'mirlash va jihozlash, Ichimlik suvi ta'minotini yaxshilash, Tabiiy gaz ta'minoti bilan bog'liq loyihalar, Ko'cha chiroqlarini o'rnatish tadbirlari, Sport muassasalarini ta'mirlash va moddiy-texnika bazasini rivojlantirish tadbirlari, Hududlarni tartibga keltirish (obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish) va shu kabi Boshqa tadbirlar. Takliflar soni Sarflangan mablag'lar miqdori kabi yildan yilga o'sib borayotganini kuzatishimiz mumkin. 2023-yilga kelib ushbu miqdorimiz jami 14 720 000,0 so'm va takliflar sonimiz jami 21taga yetganini ko'rib o'tishimiz mumkin. 3-jadvalga qarajak Buxoro viloyati Peshku tumanida Fuqarolar tashabbusli jamg'armasi mablag'larining shakllanish manbalarini ko'rishimiz mumkin.

3-jadval

Buxoro viloyati Peshku tumanida Fuqarolar tashabbusli jamg'armasi mablag'larining shakllanish manbalari

Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi mablag'larini shakllantirish manbalari	2021-yil	2022-yil	2023-yil
Yil boshiga qoldiq.		672 963,0	607 091,1
Tuman mahalliy budjeti tasdiqlangan umumiy xarajatlarning		7 047 180,0	9 190 000,0

5 foiz qismi miqdorida ajratilgan mabag'lar.				
Tuman mahalliy budjeti qo'shimcha manbalarning 30 fozi miqdorida ajratiladigan mablag'lar.		2 120 500,0	1 639 765,6	1 444 210,0
Shu Jumladan	Erkin qoldiq mablag'lari	102 000,0	638 894,0	627 000,0
	Daromadlarning hisobot choraklari yakunlari bo'yicha aniqlanadigan prognozdan oshirib bajarilgan qismi.	1 056 500,0	748 700	816 510,0
	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 22 sentabrdagi "«Ochiq byudjet» axborot portali orqali jamoatchilik fikri asosida shakllangan tadbirlarni moliyalashtirish yanada kengaytirish chora-tadbirlar to'g'risida" PQ-5250-son qaroriga asosan qo'shimcha ajratilgan mablag'lar.	962 000,0		
	Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi qoldiq mablag'lar.			607 091,1
	1-mavsum qoldiq mablag'.			192 139,5

	Viloyat byudjetining qo'shimcha manbalari hisobidan ajratiladigan mablag'lar.			5 118 117,6
Jami ajratiladigan mablag'lar		2 120 500,0	9 359 908,6	16 551 558,2

3-jadvalimizda Buxoro viloyati Peshku tumanida Fuqarolar tashabbusli jamg'armasi mablag'larining shakllanish manbalarini ko'rishimiz mumkin. Kelinglar har bir yilning har choragini ko'rib o'tamiz. 2021-yilning 1-choragida Tuman mahalliy budjeti qo'shimcha manbalarning 30 fozi miqdorida ajratiladigan mablag'lar miqdori 250 500,0 so'mni tashkil etgan. Qolgan choraklarda bu miqdor: 2-chorak uchun 287 100,0 so'm; 3-chorak uchun 1 582 900,0 so'm; 4-chorak uchun 0 so'm; Jami: 2 120 500,0 so'mni tashkil etgan. Bu Hisobot davrida "Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"ga o'tkazilgan mablag'lar miqdori hisoblanadi. Keling endi qolgan yillarni qarab chiqamiz. Daromadlarning hisobot choraklari yakunlari bo'yicha aniqlanadigan prognozdan oshirib bajarilgan qismi 148 500,0 so'mni tashkil etgan. (2-chorak uchun 287 100,0 so'm; 3-chorak uchun 620 900,0 so'm; 4-chorak uchun 0,0 so'm) Biz bilamizki 2021-yildan "Fuqarolar tashabbusi jamg'armasi"da qoldiq mablag'imiz paydo bo'ldi (672 963,0 so'm). Ushbu summamiz 2022-yilda 1-choragimizga yil boshiga qoldiq sifatida o'tib ketadi. Tuman mahalliy budjeti tasdiqlangan umumiy xarajatlarning 5 foiz qismi miqdorida ajratilgan mablag'lar miqdori 2022-yilning 1-choragida 3 523 590,0 so'm; 2-choragida 0 so'm; 3-choragida 3 523 590,0 so'm 4-choragida 0,0 so'mni tashkil etgan. 2022-yil uchun Tuman mahalliy budjeti qo'shimcha manbalarning 30 fozi miqdorida ajratiladigan mablag'lar miqdori 1-choragida 1 192 865,6 so'm; 2-choragida 399 000 so'm 3-choragida 47 900,0 so'm; Jami: 1 639 765,6 so'mni tashkil etgan. 2022-yilda Daromadlarning hisobot choraklari yakunlari bo'yicha aniqlanadigan prognozdan oshirib bajarilgan qismini ko'rsak 1-chorak uchun 301 800,0 so'm; 2-chorak uchun 399 000 so'm; 3-chorak uchun 47 900,0 so'm; Jami: 748 700 so'mni tashkil etishini ko'rishimiz mumkin. 2023-yilga to'xtasak yil boshiga qoldig'imiz 607 091,1 so'm va ushbu mablag' 2023-yilning 1-choragiga o'tib ketganini ko'rishimiz mumkin. Tuman mahalliy budjeti tasdiqlangan umumiy xarajatlarning 5 foiz qismi miqdorida ajratilgan mablag'lar miqdori 1-chorak uchun 9 190 000,0 so'm; qolgan 2-3-4-choraklarga 0,0 so'mni tashkil etganini ko'rishimiz mumkin. Tuman mahalliy budjeti qo'shimcha manbalarning 30 fozi miqdorida ajratiladigan mablag'lar miqdori 1-

chorak uchun 732 010,0 so'm; 2-chorak uchun 236 100,0 so'm; 3-chorak uchun 476 100,0 va 4-chorak uchun 0,0 so'm; Jami: 1 444 210,0 so'mni tashkil etgan. Daromadlarning hisobot choraklari yakunlari bo'yicha aniqlanadigan prognozdan oshirib bajarilgan qismi 2023-yilning 1-choragida 104 310,0 so'm; 2-choragida 236 100,0 so'm va 3-choragida 476 100,0 so'm; Jami: 816 510,0 so'mni tashkil etgan. Xullas, Jami ajratiladigan mablag'lar miqdori 2021-yil uchun 2 120 500,0 so'm (1-chorak: 250 500,0 so'm; 2-chorak: 287 100,0 so'm; 3-chorak: 1 582 900,0 so'm; 4-chorak: 0,0 so'm)ni tashkil etgan. 2022-yil uchun 9 359 908,6 so'm (1-chorak: 5 389 418,6 so'm; 2-chorak: 399 000,0 so'm; 3-chorak: 3 571 490,0; 4-chorak: 0,0 so'm)ni tashkil etgan. 2023-yilga kelib ushbu miqdor 16 551 558,2 so'm(1-chorak: 15 839 358,2 so'm; 2-chorak: 236 100,0 so'm; 3-chorak: 476 100,0 so'm; 4-chorak: 0,0 so'm)ga yetgan. 4-jadvalga e'tiborimizni qaratsak, biz Buxoro viloyati Peshku tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan loyihalar tarkibini ko'rishimiz mumkin:

4-jadval

**Buxoro viloyati Peshku tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida
amalga oshirilgan loyihalar tarkibi**

T/r	Tadbirning qisqacha mazmuni (sohasi)	Jami to'plagan ovozlar soni	Shu jumladan			Moliyalashtirish uchun ajratilgan mablag' miqdori
			onlayn ovozlar	oflayn ovozlar	SMS orqali ovozlar	
2021-yilda						
1	Peshko tuman Yangibozor MFY oqib otuvchi Zandane daryo atrofini obodonlashtirish.	1 221	248	0	973	164 910,0
2	Peshko tuman markazidan oqib otuvchi daryo atrofini dam olish joyiga aylantirish.	683	1	0	682	336 274,0
3	Peshku tuman markazidagi istiroxat bogiga dam olish uchun orindiqlar o'rnatish.	456	142	0	314	111 500,0
4	Ibn Sino MFY afshona kishlogining ichki yo'llarini.	207	28	0	179	149 300,0
5	Chibogoni MFYdagi 12-son maktabni tamirlash.	162	3	0	159	99 000,0

6	Kuyovxoja MFY Kuyovxoja qishlogiga ichimlik suvi otkazish.	146	1	0	145	585 553,0
Jami:		2 875	423	0	2 452	1 446 537,0
2022-yilda						
2022-yil 1-mavsum amalga oshirilgan tadbirlar						
1	Tibbiyot massalarini kerakli tibbiyot jixozlari bilan ta'minlash.	3 281	6	0	3 275	846 616,0
2	Xalq ta'limiga qarashli barcha ta'lim muassasalarining jixozlarini yangilash.	2 249	44	0	2 205	487 400,0
3	Peshku tumanidagi maktabgacha ta'lim muassasalarini yangi jixozlar bilan ta'minlash.	1 659	8	0	1 651	950 703,7
4	“Do'stlik” va “Xo'lbor” MFY lardagi Arabdiyoy- Mutfaryo-Xo'lbor yo'nalishidagi 3km.lik yo'lni asfaltlashtirish.	1 463	27	0	1 436	984 047,7
5	Qal'a MFY binosidan 1,5 km masofani asfaltlashtirish.	1 435	986	0	449	598 000,0
6	Deycha MFY Zarafshon qishlog'idagi “Bibikabo'tpo'sh” qabristoni atrofini temir panjara bilan o'rash.	810	189	0	621	398 900,0
7	Peshku tuman Ibn Sino MFY Afshona qishlog'ini ichki yo'llarini ta'mirlab asfaltlashtirish.	686	34	0	652	498 500,0
1-mavsum Jami:		11 583	1 294	0	10 289	4 764 167,4
2022-yil 2-mavsum amalga oshirilgan tadbirlar						
8	Tibbiyot birlashmasiga qarashli markaziy	1 899	1 899	0	0	443 900,0

	poliklinikani elektron raqamlashtirish tizimini tashkil etish.					
9	Davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarini gigiena talablariga asosida yumshoq jixozlar bilan ta'mirlash.	1 741	1 741	0	0	400 000,0
1	Valfajir MFY Xo'jalar qishlog'ini ko'cha chiroqlari bilan ta'minlash.	1 421	1 421	0	0	193 030,0
1	Tibbiyot birlashmasi bemorlariga qulaylik yaratish maqsadida maishiy texnika xarid qilish uchun.	1 401	1 401	0	0	298 326,6
1	Yangiobod MFY Urganjiobod qishlog'ining ichki yo'llarini ta'mirlab asfaltlashtirish.	1 377	1 377	0	0	450 230,0
1	2-son Bolalar va o'smirlar sport maktabining ta'mirtalab binosini zamon talablariga mos qilib ta'mirlash.	1 361	1 361	0	0	448 255,0
1	Xalq ta'lim bo'limiga qarashli ta'mirtalab o'quv binolarini ta'mirlash maqsadida qurilish mollari xarid qilish	1 235	1 235	0	0	467 354,4
1	41-IDUMda o'quvchilarni sport bilan shug'ullanishi uchun sun'iy qoplamali sport maydon qurish	1 166	1 166	0	0	441 571,0
1	Ibn Sino MFY Avdeni qishlog'ining ichki yo'llarini ta'mirlab asfaltlashtirish.	1 144	1 144	0	0	171 505,0
2-mavsum Jami:		12 745	12 745	0	0	3 314 172,0
Hammasi:		24 328	14 039	0	10 289	8 078 339,4

2023-yilda						
2023-yil 1-mavsum amalga oshiriladigan tadbirlar						
1	Tumandagi 31-son maktabini kapital ta'mirlash.	2 792				630 688,1
2	Tumandagi 2-son sport maktabini sport jihozlari bilan ta'mirlash	2 617				499 300,0
3	Peshku tuman olimpiya milliy sport turlari bo'yicha davlat iqtisoslashtirilgan maktab-internati moddiy texnika bazasini rivojlantirish uchun mebel jihozlari sotib olish zarur.	2 592				700 000,0
4	Peshku tuman ixtisoslashtirilgan maktabida sport maydonchalarini tashkil etish. Ya'ni futbol, volleybol, basketbol, workout, yo'l harakati maydonchalarini barpo qilish.	2 392				446 964,1
5	Peshku tumanidagi 1-son IDUMning kutubxona, faollar zali hamda oshxonasini mebel jihozlari va o'quvchilarga qulaylik yaratish maqsadida maktab xonalariga konditsioner olish.	2 059				296 000,0
6	Shavgon MFY 8-maktabga olib boruvchi asosiy yo'lining 2 km qismini asfaltlashtirish.	1 891				881 406,2
7	Peshku tumani 1-son kasb-hunar maktabi sport zalini mukammal ta'mirlash.	1 888				609 549,7

	(Tom qismini va pol qismini ta'mirlash, sport jihozlari bilan ta'mirlash)					
8	Peshku tuman 30-umumta'lim maktabi 1987-yilda qurilgan eshik derazalari eskirgan yangisiga almashtirishga amaliy yordam berishingizni so'raymiz.	1 866				538 602,0
9	Tuman 1-son sport maktabiga sun'iy sport maydonchasi qurish.	1 846				455 199,1
1	Do'stlik va Xo'lbor MFY larini ichimlik suvi bilan ta'minlash	1 791				23,0
1	Ibn Sino MFY Afshona qishlog'ida joylashgan 4-sonli maktab binosini mukammal ta'mirlash.	1 691				899 775,5
1	Obidxo'ja MFY qishloqlarini ichki yo'llarini 4000 metrigacha asfalt yetkazish va 80 dona simyog'och 80 dona tungi chiroq o'rnatish.	1 684				893 870,5
1	Valfajir MFY Xo'jalar qishlog'ining markaziy va ichki yo'llarini 1.8 km lik asfaltlashmagan qismini kengaytirish va mukammal asfaltlashtirish. Piyodalar yurishiga qulay sharoit yaratish.	1 647				759 985,2
1	Tibbiyot birlashmasiga qarashli markaziy poliklinikani elektron raqamlashtirish tizimini tashkil etish. (2-etap)	1 620				399 500,0

	Do'rman qishlog'idagi 3-umumta'lim maktabining sport zalini jihozlash.	1 530				99 800,0
1-mavsum Jami:		29 906				8 110 663,5
2023-yil 2-mavsum amalga oshiriladigan tadbirlar						
	Shavgon MFY da joylashgan 8-maktab hududida yopiq su'niy qoplamali futbol maydonchasi qurish.	7 524				150 054,7
	Navgohon mahallasidagi 38-maktab stadioida mahalla yoshlari sport bilan shug'ullanishi uchun su'niy qoplamali mini futbol maydonini qurish hamda 38-maktab sport zalini tubdan qayta ta'mirlash va moddiy texnik bazasini yaxshilash.	6 790				158 833,6
	Ishkom Shavg'on Denov mahallalarini kesib o'tuvchi uzunligi 3 km lik suv o'tkazuvchi ariqni beton qilish yo'li bilan qayta to'liq kapital rekonstruktsiya qilish zamonaviy suv taqsimlagich inshootlarini qurish.	5 750				23 752,4
	Obidxo'ja qishlog'idan o'tadigan yuqori brosimli gaz quviridan Obodturmush qishlog'ini tabiiy gaz bilan ta'minlash uchun 4 700 metr uzunlikda 150 mm deametrli gaz quvurini o'tkazish.	5 563				3 591,0

2	Peshku tuman olimpiya va milliy sport turlari bo'yicha davlat ixtisoslashtirilgan maktab internati moddiy texnik bazasini yangilash va quyosh paneli o'rnatish.	5 256				1 171 854,0
2	Peshku tuman 1-son Sport maktabi Asosiy bazasini moddiy texnika bazasini yaxshilash maqsadida sport jihozlari bilan jihozlash.	5 198				1 299 855,1
2-mavsum Jami:		36 081				2 807 940,8
Hammasi:		65 987				10 918 604,3

4-jadvalimizda biz Buxoro viloyati Peshku tumani tashabbusli budjetlashtirish natijasida 2021-2022-2023-yillarda amalga oshirilgan barcha loyihalar tarkibini bir qator ko'rib o'tishimiz mumkin. Xulosa qilib aytsak, tadbirlar soni yildan-yilga o'sib borayotganini va unga ketadigan mablag'lar miqdori shunga yarasha o'sishini kuzatib o'tishimiz mumkin. Buxoro viloyati Peshku tumani asosan Hududiy ichki yo'llar, Maktabgacha ta'lim muassasalarini ta'mirlash va jihozlash hamda oxirgi yillarda Sport muassasalarini ta'mirlash va moddiy-texnika bazasini rivojlantirish tadbirlariga katta e'tiborini qaratgan.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, Buxoro viloyati Peshku tumanida tashabbusli budjetlashtirish natijasida 2021-2022-2023-yillarda amalga oshirilgan barcha loyihalar yildan yilga oshib borgan va bu loyihalarga ajratilgan mablag'lar ham oshib borgan. 2021-yilda tashabbusli budjetlashtirish natijasida Buxoro viloyati Peshku tumanida 6 ta loyiha amalga oshirilgan bo'lsa, 2022-yilda bu loyihalar soni 16 tani tashkil etgan. 2023-yil 1-mavsumda 15 ta loyiha amalga oshirilgan bo'lsa, jami yil bo'yicha 21 ta loyiha amalga oshirilgan. Ovozlar soni ham yildan yilga oshib borgan bundan ko'rinib turibdiki aholida tashabbusli budjetlashtirish natijasida amalga oshirilgan loyihalarga qiziqishi oshib borgan va amalga oshirilgan loyihalar aholining turmish darajasini ko'tarishgan. Tashabbusli byudjetlashtirish fuqarolarning takliflarini hisobga olgan holda turli ijtimoiy-iqtisodiy muammolarini hal qilish uchun mahalliy byudjet mablag'larining bir qismini taqsimlash va bu mablag'larni sarflash yo'nalishlarini aniqlash bo'yicha ularning bevosita ishtirokida qarorlarni qabul qilishga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ваҳобов АВ, Маликов ТС. Молия. Дарслик/Тошкент Молия институти. Тошкент:“Шарқ. 2010;804.

2. Malikov, T., and Haydarov NH. Byudjet. "O'quv qo 'llanma." Toshkent: "Iqtisod-moliya 84 (2008).
3. TS Malikov, O Olimjonov. Moliya. – O 'quv qo 'llanma. Toshkent: Iqtisod-moliya, 2018
4. Malikov T, Haydarov N. Budjet daromadlari va xarajatlari. O'quv qo 'llanma, Toshkent: "IQTISOD-MOLIYA. 2007.
5. Маликов ТС. Хайдаров НХ "Молия: умумдавлат молияси". Ўқув қўлланма. 2009.
6. Malikov TS. Byudjet-soliq siyosati. T.: "Iqtisod-moliya. 2019.
7. Malikov, T. S., & Olimjonov, O. O. (2019). Moliya: Darslik.
8. Malikov T, Haydarov N. Budjet: tizimi, tuzilmasi, jarayoni. O'quv qo 'llanma, Toshkent "IQTISOD-MOLIYA. 2008.
9. Ўроқов У. Бюджет маблағларидан самарали фойдаланишни таъминлаш йўллари. Т. 2017
10. У Ўроқов. Маҳаллий бюджетлар мустақиллигини оширишнинг устувор йўналишлари- Science and Education, 2022
11. У Ўроқов, Д Ускенбаева. Ўзбекистонда ташаббусли бюджетни жорий этишнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари – Science and Education, 2022
12. Ўроқов У, Иргашев И, Ғайбуллаев О. Фуқаролар иштирокидаги маҳаллий бюджет. 2022
13. УҲ О'роқов, JA Yomg'Irov. Mahalliy byudjetlar barqarorligini ta'minlash masalalari – Central Asian Research Journal for Interdisciplinary ..., 2022
14. Ўроқов УҲ. Маҳаллий бюджетлар шаффофлиги ва очиқлигини таъминлашнинг устувор йўналишлари. Бизнес-Эксперт журнали. 2020;4.
15. Ўроқов У. Ғайбуллаев О. Ўзбекистон Республикасида бюджет тизими ва жараёни: ўқув қўлланма. Тошкент: Vaktria press. 2016.
16. Уроков У. Маҳаллий бюджетлар мустақиллигини оширишга оид назарий қарашлар. Республика илмий-амалий конференция. ТМИ 2020.
17. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар молиявий барқарорлигини белгиловчи кўрсаткичлар. 2020
18. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар даромадларини шакллантиришнинг самарали йўллари. 2017
19. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар даромад базасини кенгайтириш масалалари. Республика ўқув юртлараро конференция тўплами. ТМИ-2009 йил (Vol. 18).
20. Ўроқов У. Маҳаллий бюджетлар молиявий мустақиллигини оширишнинг замонавий муаммолари. Халқаро илмий-амалий анжуман материаллари тўплами. ТМИ 2022 йил.
21. У Ўроқов. Маҳаллий бюджетлар молиявий мустақиллигини оширишнинг ҳуқуқий асослари.- Science and Education, 2023

22. G'aybullayev O, O'roqov U. O'zbekiston Respublikasida budget tizimi va jarayoni. O'quv qo'llanma. T.: Baktriapress. 2016;168.
23. Xaydarov N. Soliqlar va soliqqa tortish masalalari. O'quv qo'llanma. Toshkent: Akademiya. 2007.
24. Xaydarov N.X. Maхаллий бюджетлар: муаммо ва инновацион ечимлар. Ўзбекистон статистика ахборотномаси" илмий электрон журнали. 2020.
25. Xaydarov N. Доходы местных бюджетов и пути их укрепления. "Молия" илмий журнали. 2022.
26. Xaydarov N. Маҳаллий бюджетларнинг даромад манбалари. Халқаро илмий-амалий конференция 2022.
27. Xaydarov N. Маҳаллий бюджетлар даромадини барқарорлаштириш йўллари. Халқаро илмий-амалий конференция мақолалар тўплами (Vol. 2022).
28. Masharipov I.B. MODERNIZATION OF THE ELECTORAL SYSTEM IS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY. The Way of Science International scientific journal. 2020. 6 (76)